

Пројекат Србија и изазови у међународним односима 2023. године

1) Опис планираних истраживања и очекиваних резултата:

Руководилац пројекта: др Ивона Лађевац

Предмет истраживања обухвата феномене и процесе у политичкој, безбедносној, правној и економској равни међународних односа који детерминишу положај Републике Србије у светској политици и привреди у 2023. години, са посебним освртом на околности проузроковане пандемијом COVID-19 и ефектима које је изазвао ратни сукоб на територији Украјине. Тежиште научноистраживачког подухвата је на проналажењу практично-политичких одговора на непосредне и средњерочне међународне политичке, безбедносне, правне и економске изазове са којима се суочавају домаћи доносиоци спољнополитичких одлука.

Научни циљеви пројекта биће остварени спровођењем научних истраживања у четири сазнајне равни:

1) Утврђивање практичне примењивости теоријских приступа, појединих концепата и аналитичких модела из домена научног изучавања међународних односа, међународне безбедности, међународног права и светске економије. У средишту ове равни налазиће се поновно промишљање научне валидности водећих становишта у оквиру актуелне теоријске дебате, те на које начине она могу даље да се развију и примене у одговору на конкретна истраживачка питања која ћемо поставити у оквиру овог пројекта;

2) Дескриптивна анализа постојеће структуре и динамике феномена и процеса у политичкој, безбедносној, правној и економској равни међународних односа, са посебним тежиштем на препознавање нових феномена и процеса са потенцијално важном улогом у обликовању глобалних односа у наредном периоду.

3) На основу резултата дескриптивне анализе истраживачки тимови настојаће да уоче и научно објасне најкрупније изазове на које Србија мора у наредном периоду да одговори да би остварила спољнополитичке циљеве и заштитила виталне интересе;

4) Развијање могућих сценарија за пружање делотворног одговора на старе и нове изазове у политичкој, безбедносној, правној и економској равни међународних односа као основе за осмишљавање конкретних препорука и смерница за успешно спровођење спољне политике Србије у глобалном и регионалном окружењу у наредном средњерочном периоду (2023–2026).

Друштвени циљеви пројекта:

1) Синтезом усвојеног и новог научног знања из научних дисциплина међународних односа, међународне безбедности, међународног права, економских наука, политичке географије и дипломатске и војне историје, намера је да се дође до научних резултата који ће послужити као експертска основа за осмишљавање стратегијских и програмских докумената и конкретних дипломатских акција Републике Србије. Због тога је тематски оквир планираних истраживања усаглашен са потребама Министарства спољних

послова Републике Србије и других државних органа са спољнополитичким надлежностима.

2) Упознавање научне, стручне и шире јавности са оствареним научним резултатима ради ваљаног разумевања текућих дешавања на међународном плану и положаја Србије у светској политици и економији.

Теоријска и методолошка сложеност спровођења одабраног предмета истраживања у виду феномена и процеса у политичкој, безбедносној, правној и економској равни међународних односа који детерминишу положај Републике Србије у светској политици и привреди у раном 21. веку, определила је на осмишљавање пет потпројеката који се подударају са организационом структуром научног сектора Института.

Потпројекте ће спроводити пет научноистраживачких центара Института:

Центар за суседство и Средоземље

Потпројекат: Балкан и Средоземље у процесима политичких, економских и друштвених промена у 2023. години

Руководилац потпројекта: др Наташа Станојевић

Тематски оквир потпројекта чиниће разматрање билатералних и мултилатералних односа широког спектра актера (државе, покрети од међународног значаја, међународне организације...) земаља Балкана и Средоземља. Посебна пажња биће посвећена положају Србије у текућим променама на светском плану.

Тежиште ће бити стављено на стање и перспективе иницијативе Отворени Балкан и последице Украјинског рата у регионима које разматрамо. Блискоисточне земље, које су услед енергетске кризе у фокусу светске пажње, биће разматране кроз њихове односе према актуелним збивањима и великим силама.

Центар за евроатлантске студије

Потпројекат: Евроатлантски простор (Америка и Европа) у 2023. години

Руководилац потпројекта: др Владимир Трапара

Тематски оквир потпројекта обухвата три групе истраживачких питања: 1) међународни феномени од значаја за евроатлантски простор (са посебним нагласком на актуелни рат на истоку Европе); 2) спољне политике евроатлантских актера (САД, ЕУ и њених држава чланица, НАТО, осталих државних и недржавних актера) и њихови односи међусобно и са другим битним међународним актерима; 3) односи Србије с евроатлантским актерима и елементи њене спољне политике који се тичу феномена од значаја за евроатлантски простор.

Центар за евроазијске студије

Потпројекат: Актери, односи и феномени у евроазијском простору у 2023. години

Руководилац потпројекта: др Небојша Вуковић

Потпројекат ће бити фокусиран на истраживање и анализу промена инудкованих трансформацијом структуре светског политичког система у Евроазији и утврђивање закономерности значајних за међународне односе. То се посебно односи на питања међудржавних и међуетничких односа, утицаја екстерних актера на регионалну безбедност (у том контексту утицај САД и ЕУ), енергетску безбедност и функционисање међународних организација (Шангајска организација за сарадњу, БРИКС, БРИКС+ као међународна организација у настајању, РИК, ОПЕК, ОПЕК+, АСЕАН, БИМСТЕЦ). Истраживање ових тема од велике је важности за утврђивање закономерности у укупним међународним односима имајући у виду све већи значај Евроазије за глобалну економију и светску политику у целини.

Центар за међународно право и економију

Потпројекат: Србија 2023: изазови у међународном правном и економском поретку

Руководилац потпројекта: др Михајло Вучић

Предмет истраживања потпројекта обухвата најважније феномене и процесе у развоју међународних економских односа, међународног права и међународних организација који утичу на спољнополитичко позиционирање Србије. Приоритетна истраживачка питања биће фокусирана на: 1) могуће правце унапређења глобалне конкурентности економије Србије; 2) могуће правце унапређења економских односа Србије са Европском унијом и међународним економским институцијама; 3) актуелна питања развоја и кодификације савременог међународног права и међународне јуриспруденције; 4) могуће правце унапређења међународноправног положаја Србије (хармонизација са комунитарним правом, међународноправни аспект проблема статуса Косова и Метохије, питања сукцесије СФРЈ).

Центар за студије „Појаса и пута“

Потпројекат: Србија и Иницијатива „Појас и пут“ у 2023. години

Руководилац потпројекта: др Катарина Закић

Истраживање у оквиру овог потпројекта биће фокусирано на: 1) глобалне економске, политичке и безбедносне ефекте кинеске Иницијативе „Појаса и пута“; 2) спољнополитичке изазове и користи које за Србију доноси учешће у Иницијативи „Појас и пут“; 3) место и улога Србије у формату Кина-ЦИЕЗ (регионални вид Иницијативе „Појаса и пута“); 4) утицај Глобалне безбедносне иницијативе (Global Security Initiative) на односе Србије и Кине у светлу билатералне сарадње; 5) могуће правце унапређења политичких и економских прилика у Србији кроз Иницијативу „Појас и пут“.